

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності
Протокол від «22» грудня 2021 р. № 5
ВВЕДЕНО В ДІЮ:
Наказ по університету
№ 231од від 23.12.2021 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ІНКЛЮЗИВНУ ОСВІТУ
У ЛЬВІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Організація освітнього процесу.....	4
3. Інклюзивні групи.....	5
4. Супровід інклюзивного навчання.....	6
5. Учасники інклюзивного освітнього процесу.....	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності (далі – Положення) визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635, Кодексу цивільного захисту України, Національної рамки кваліфікацій, стандартів освітньої діяльності та інших нормативно-правових актів, що регламентують організацію освітнього процесу та порядок підготовки фахівців у закладах вищої освіти, Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі ДСНС).

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами – особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в закладах вищої освіти;

інклюзивна група – група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

1.4. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (далі – Університет) надає освітні послуги здобувачам вищої освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми

реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.5. Ректор Університету забезпечує створення у закладі вищої освіти інклюзивного освітнього середовища.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Основою набуття вищої освіти є державні освітні стандарти, обов'язкові для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від стану їх здоров'я та особливих освітніх потреб. Водночас ЛДУ БЖД зобов'язується забезпечити умови, за якими загальні академічні вимоги не дискримінуватимуть здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами. Основні вимоги «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» та завдання, викладені у силабусах навчальних дисциплін, не можуть вважатися дискримінаційними, проте силабуси повинні передбачати подачу навчального матеріалу в альтернативному форматі у випадку навчання в інклюзивній групі (наприклад аудіозапис лекції та методичні рекомендації до виконання самостійних завдань, роздруківка шрифтом Брайля тощо).

2.2. Освітня діяльність Університету ґрунтується на принципах організації освітнього процесу з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, які передбачають:

створення інклюзивного освітнього середовища;

застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;

приведення території закладу вищої освіти, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів вищої освіти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;

забезпечення здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами вищих навчальних закладів IV рівня акредитації державної та комунальної

форми власності необхідними спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку згідно з типовим переліком, затвердженим МОН;

забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу;

забезпечення в разі необхідності розумного пристосування;

застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;

забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт «Брайля», збільшений шрифт, електронний формат тощо).

3. ІНКЛЮЗИВНІ ГРУПИ

3.1. Інклюзивна група створюється на підставі письмового звернення здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб.

3.2. Утворення інклюзивної групи в закладі вищої освіти та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу Ректора Університету.

3.3. Гранична чисельність здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається, виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів вищої освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо, про що зазначається у наказі Ректора ЛДУ БЖД.

4. СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

4.1. З метою організації інклюзивного навчання та забезпечення супроводу осіб з особливими освітніми потребами, в Університеті діє Сектор супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами (далі – Сектор супроводу).

4.2. Сектор супроводу діє на підставі цього Положення, статуту Університету, Положення про Сектор супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами та Положення про організацію освітнього процесу Університету.

4.3. Керівник і штатні працівники Сектору супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами призначаються та звільняються з посади Ректором університету згідно з кадровою політикою Університету.

4.4. До роботи Сектору супроводу залучаються науково-педагогічні працівники, представники адміністрації та інші фахівці Університету за потреби.

4.5. Сектор супроводу виконує такі завдання:

співпрацює із структурними підрозділами Університету щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами;

розробляє індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами, проводить моніторинг його виконання, вносить до нього зміни;

організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників Університету та соціальних працівників, волонтерів для роботи із здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, засідань за круглим столом тощо;

консультує та надає методичну допомогу науково-педагогічним працівникам Університету щодо організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами;

провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами;

співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

4.6. При організації навчального процесу в інклюзивній групі слід враховувати психофізіологічні особливості та перешкоди у навчанні здобувачів вищої освіти різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних порушень, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію здобувачів вищої освіти в Університеті, потреби у фізичній реабілітації тощо.

4.7. Лекційні, практичні, семінарські та інші види занять в інклюзивній групі здійснюються з використанням спеціального обладнання, навчально-методичних матеріалів у формі, що допомагатимуть здобувачам вищої освіти у сприйнятті та засвоєнні навчальної інформації.

Не допускається, на вимогу здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами, уповільнювати темп проведення лекцій, зменшувати кількість занять та їх тривалість, спрощувати чи скорочувати обсяг навчального матеріалу, так як це знижує якість фахової підготовки.

4.8. Процес оцінювання проводиться у формі, доступній здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами, при цьому результати оцінювання мають демонструвати їх прогрес і досягнення в опануванні курсу.

4.9. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами розробляється спільними зусиллями здобувача вищої освіти, викладача дисципліни, тьютора та консультанта Сектору супроводу, підписується таким здобувачем вищої освіти та затверджується проректором з навчальної та методичної роботи; розробляється на основі навчального плану спеціальності, силабусів навчальних дисциплін та курсів з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності) і передбачає пристосування чи модифікації

навчального процесу для створення максимально комфортних умов для навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

4.10. Консультування викладача щодо пристосувань або модифікацій, які визначені для конкретного здобувача вищої освіти проводить керівник Сектору. У випадку незгоди викладача із запропонованими змінами, розгляд питання впродовж 5-ти робочих днів виноситься на обговорення та прийняття рішення із Директором/начальником навчально-наукового інституту.

4.11. Супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Університеті передбачає, зокрема:

навчально-організаційний супровід – допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо;

психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід – системну діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;

соціальний супровід – заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів вищої освіти.

4.12. Супровід здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами здійснюється батьками (іншими законними представниками) або уповноваженими особами, за можливості соціальними працівниками, студентськими організаціями, волонтерами.

4.13. З метою створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу в Університеті можуть бути обладнані ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку,

особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури тощо.

4.14. Університет надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами за рахунок коштів **державного** та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

5. УЧАСНИКИ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Науково-педагогічні працівники та працівники Університету

5.1.1. Директори/начальники навчально-наукових інститутів, завідувачі кафедр та керівник Сектору супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами забезпечують ознайомлення всіх науково-педагогічних працівників та працівників Університету з політикою закладу щодо супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами та вимогами щодо внесення необхідних змін та пристосувань в освітній процес (відповідно до нозологій здобувача вищої освіти) для рівноправного доступу до навчальних матеріалів та їх повноцінної участі в освітньому процесі та житті Університету.

5.1.2. Науково-педагогічні працівники та працівники Університету мають право на підвищення кваліфікації для роботи із здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами; отримання консультацій та методичної допомоги у Секторі супроводу.

5.1.3. Для забезпечення гідної взаємодії з особами з особливими освітніми потребами НПП та працівники з повагою ставляться до таких осіб, вживають заходів для дотримання і захисту їх прав; не допускають висловлювань чи дій, які порушують чи принижують їхню гідність.

5.2. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами

5.2.1. Здобувачі вищої освіти із особливими освітніми потребами мають право на:

модифікацію процедури екзамену чи заліку (окреме приміщення, продовження часу відведеного для екзамену, використання адаптивних технологій тощо);

використання спеціального обладнання чи сурдоперекладу під час навчання та екзамену/заліку;

додаткове облаштування/пристосування (освітлення, звукопідсилення, шумоізоляція, спеціальні меблі; засоби аудіо- та/або відеозапису лекційних занять за згодою із викладачем) навчального місця в аудиторії згідно рекомендацій викладених у Довідці (виписці) до акта огляду МСЕК або рекомендацій Сектору;

альтернативний формат навчальних матеріалів (наприклад, аудіо/відео формат, друк збільшеним форматом, друк шрифтом «Брайля»);

підтримку здобувачів-волонтерів чи одноклубників у якості академічних менторів (консультування у процесі виконання завдань із навчальних дисциплін під час першого року навчання, конспектування лекцій у спеціальних зошитах, супровід від місця проживання до місця навчання і назад (при потребі), допомогу в побутових справах та щоденному житті у місці спільного проживання);

забезпечення доступу до місця навчання/проживання відповідно нормативних вимог та потреб здобувачів вищої освіти з особливими потребами.

5.2.2. Здобувачі вищої освіти із особливими освітніми потребами зобов'язані:

дотримуватись вимог законодавства, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку, Етичного кодексу Університету та інших нормативних та розпорядчих документів Університету;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати, визначених для відповідного рівня вищої освіти, результатів навчання.

5.3. Основні завдання Сектору супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами:

– проводити комплексну оцінку, у тому числі повторну, та здійснювати системний кваліфікований супровід здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами;

– надавати рекомендації щодо розроблення індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами;

– надавати психолого-педагогічні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами;

– визначати потребу в тьюторі та/або супроводі здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами в інклюзивній групі.

5.4. Пропозиції щодо доповнення або змін до Положення повинні бути передані проректорові з навчальної та методичної роботи Університету, після чого він приймає рішення щодо доцільності внесення даних змін.